

พฤติกรรมกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูในโรงเรียนวัดพุทธบูชา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

THE SUPERVISORY BEHAVIORS OF SUPERVISORS THROUGH THE NEEDS OF TEACHERS
IN WATPHUTTHABUCHA SCHOOL OF THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

นางสาววรชพร ศรีไทย *

Warachaporn Srithai

นายปัญญา อัครพุทธพงศ์ **

Panya Akkaraputtapong, M.Ed.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาพฤติกรรมกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูในโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2. ศึกษาพฤติกรรมกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูโดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน ประชากรในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนวัดพุทธบูชา จำนวน 83 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความต้องการพฤติกรรมกรรมการนิเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมนิเทศแต่ละรูปแบบพบว่า รูปแบบที่มีความต้องการมากที่สุด คือ พฤติกรรมนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูล รองลงมาคือ พฤติกรรมนิเทศแบบร่วมมือ ตามด้วยพฤติกรรมนิเทศแบบชี้แนะควบคุม และอันดับสุดท้ายคือ พฤติกรรมนิเทศแบบไม่ชี้แนะ เมื่อศึกษาโดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูในโรงเรียนวัดพุทธบูชาที่มีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน 11 - 20 ปี , 21 - 30 ปี และ 31 ปีขึ้นไป มีความต้องการพฤติกรรมนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูลมากที่สุด ในขณะที่ครูที่มีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนน้อยกว่า 10 ปี มีความต้องการพฤติกรรมนิเทศแบบชี้แนะควบคุมมากที่สุด

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชานิเทศการศึกษและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่อยู่ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: jingjaja@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชานิเทศการศึกษและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Panya.A@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The aims of the research were to study about the supervisory behaviors of supervisors through the needs of teachers in Watphutthabucha school of the Secondary Education Service Area 1, and to compare the supervisory behaviors needs of the teachers by experiences. The population consisted of 83 teachers at Watphutthabucha school. The research instrument was a questionnaire that was constructed by the researcher. The Percentages, Means, and Standard deviations were used to clarify the data.

The results showed that the highest supervisory behaviors needs of teachers in order from most to least were Directive Informational Behaviors, Collaborative Behaviors, Directive Control Behaviors, and Nondirective Behaviors. When classified by teachers' experience, it is found that teachers who had been working in the school for 11-20 years, 21-30 years and more than 31 years had Directive Informational Behaviors at the highest needs while those who have been working for less than 10 years had the highest needs for Directive Control Behaviors.

คำสำคัญ: ความต้องการ / พฤติกรรมการนิเทศ

KEYWORDS: NEEDS / SUPERVISORY BEHAVIORS

บทนำ

การพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพนั้น การนิเทศการศึกษาถือเป็นกลไกหลักสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง เนื่องจากการนิเทศการศึกษาเป็นการให้ความช่วยเหลือ แนะนำหรือปรับปรุงทางการศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินงานของตนไปได้ด้วยดี โดยผู้นิเทศควรเอาใจใส่ในการสำรวจตรวจสอบเพื่อดูแลแนะนำการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (อัญชลี ธรรมะวิธิกุล, 2553) นอกจากนี้การนิเทศการศึกษายังมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือครูให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานทั่วไป และพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศที่แสดงต่อครูนั้นเป็นพฤติกรรมที่มีหลายลักษณะซับซ้อน และส่งผลต่อครูในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนที่แตกต่างกัน (Harris, 1985) อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ปัญหาที่พบอย่างต่อเนื่องปัญหาหนึ่ง คือ ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ไม่ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้และไม่นำผลจากการนิเทศมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน (จุไรรัตน์ สุตรุ่ง, 2552) ซึ่งการที่ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือไม่นำผลจากการนิเทศไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอาจมีสาเหตุมาจากพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับการนิเทศ ทั้งนี้ Wiles and Lovell (อ้างถึงใน พรรณทรี โชคไพศาล, 2554) ได้กล่าวไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูเป็นภารกิจหลักของผู้นิเทศ ซึ่งพฤติกรรมการนิเทศเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอน ในการรักษาหรือเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนเพื่อทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับ Glickman, Gordon and Ross-Gordon (2010) ได้ให้

ความสำคัญกับพฤติกรรมการณ์เทศโดยกล่าวว่า เป็นสิ่งที่ผู้เทศจำเป็นต้องใช้เป็นเครื่องมือในการนิเทศและเป็น การกระทำที่แสดงออกให้เห็นของผู้ปฏิบัติการณ์เทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแนะนำ ช่วยเหลือและส่งเสริม ร่วมมือกันกับครูในการปรับปรุงพัฒนาในการจัดการเรียนการสอน ผู้เทศแต่ละคนต้องพิจารณาและเลือกใช้ พฤติกรรมในการนิเทศอย่างเหมาะสมกับครูแต่ละคน เพราะครูมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความชำนาญการ ความสามารถในการรับรู้ ความสามารถในการพัฒนาตนเองและความผูกพันในภาระหน้าที่

พฤติกรรมการณ์เทศ

วัชรา เล่าเรียนดี (2556) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมการณ์เทศว่า พฤติกรรมการณ์เทศ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติด้วยการพูด การใช้ภาษาท่าทางต่างๆ ในการให้คำแนะนำช่วยเหลือครูผู้รับการนิเทศ ในการปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งสามารถที่จะกระทำได้กับครูเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม

Harris (1985) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมการณ์เทศว่า เป็นพฤติกรรมในการปรับปรุงการเรียนการสอนที่มีความสำคัญในการนิเทศการศึกษา และเป็นพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนอย่างยิ่ง

Wiles และ Lovell (1983) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมการณ์เทศ หมายถึง พฤติกรรมทางบวกที่ผู้เทศกระทำต่อผู้รับการนิเทศ เป็นการกระทำของระบบองค์กรที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้มี ประสิทธิภาพ และส่งผลให้ผู้เรียนได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างเต็มที่

จากความหมายของนักการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมการณ์เทศ คือ การกระทำและการแสดงออกของผู้เทศในการปฏิบัติงานร่วมกับครูในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการณ์เทศของครูให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

พฤติกรรมการณ์เทศ 4 รูปแบบ (Four Types of Supervisory Behaviors)

พฤติกรรมการณ์เทศเป็นการปฏิสัมพันธ์กับครูผ่านการแสดงออกทางพฤติกรรมทั้งการรับฟัง การพูดคุย การให้คำปรึกษาหารือ คำแนะนำ หรือความช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศ ผู้เทศสามารถเลือกใช้พฤติกรรมการณ์เทศให้เหมาะสมสอดคล้องกับ บริบทและความแตกต่างหลากหลายของครูผู้รับการนิเทศทั้งภาระหน้าที่และระดับความสามารถในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งพฤติกรรมการณ์เทศนั้นมีหลากหลายพฤติกรรม โดย Glickman, Gordon and Ross-Gordon (2010) จำแนกพฤติกรรมการณ์เทศไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. พฤติกรรมการณ์เทศแบบชี้แนะควบคุม (Directive Control Behaviors) คือ พฤติกรรมการณ์เทศที่ผู้เทศมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำกับครูผู้รับการนิเทศโดยตรง ให้คำชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือครูผู้สอน ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยผู้เทศเป็นผู้ที่มีอำนาจหรือตำแหน่งที่สูงกว่าครูผู้รับการนิเทศซึ่งสามารถสั่งการได้ และครูผู้รับการนิเทศยอมรับการที่ผู้เทศจะสามารถแสดงพฤติกรรมการณ์เทศแบบชี้แนะควบคุมได้นั้น ผู้เทศต้องมีความรู้ในเรื่องที่นิเทศนั้นๆ ดีกว่าครูผู้รับการนิเทศจึงจะได้รับความเชื่อถือและความไว้วางใจ

2. พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูล (Directive Informational Behaviors) คือ พฤติกรรมการนิเทศที่ผู้นิเทศมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำกับครูผู้รับการนิเทศ โดยให้ข้อมูลและวิธีการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้นิเทศแล้วให้ครูตัดสินใจว่าจะเลือกวิธีการใด หรือนำวิธีการแก้ปัญหานั้นๆ มาปรับเปลี่ยนหรือผสมผสานกัน โดยผู้นิเทศจะเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำแนวทางในการปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ครูได้พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมไปใช้ และครูต้องยอมรับในแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งให้ความร่วมมือในการดำเนินการ การที่ผู้นิเทศจะสามารถแสดงพฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูลได้นั้น ผู้นิเทศต้องมีความรู้ความสามารถที่มากกว่าครูผู้รับการนิเทศอย่างชัดเจน มีความเชี่ยวชาญและความน่าเชื่อถือ

3. พฤติกรรมการนิเทศแบบร่วมมือ (Collaborative Behaviors) คือ พฤติกรรมการนิเทศที่ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานอื่น ๆ ผู้นิเทศและครูจะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อพิจารณาและตัดสินใจร่วมกันในการแก้ปัญหการจัดการเรียนการสอน การนิเทศแบบร่วมมือจะต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศในทุก ๆ ขั้นตอนของการดำเนินการนิเทศ

4. พฤติกรรมการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ (Nondirective Behaviors) คือ พฤติกรรมการนิเทศที่ผู้นิเทศทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้การสนับสนุนในเรื่องต่างๆ ตามที่ครูผู้รับการนิเทศร้องขอ ซึ่งครูจะเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง โดยมีผู้นิเทศคอยให้การช่วยเหลือสนับสนุนเท่านั้น การนิเทศแบบไม่ชี้แนะผู้นิเทศต้องคำนึงอยู่เสมอว่าตนเองไม่ใช่ผู้ตัดสินใจในการแก้ปัญหาของครู ผู้นิเทศสามารถกระตุ้นให้ครูมีความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหา ส่งเสริมและให้กำลังใจครูผู้รับการนิเทศ

โรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับชั้น ม.1 - ม.6 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ มีการดำเนินนโยบายพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาโดยใช้การนิเทศเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา ซึ่งเน้นให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ มีการนิเทศ ติดตาม สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงศักยภาพครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ แม้โรงเรียนวัดพุทธบูชาจะมีการดำเนินนโยบายพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาโดยใช้การนิเทศแล้ว แต่ในทางปฏิบัติยังพบปัญหาในการนิเทศ มีการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน แต่ยังไม่เป็นระบบและไม่มีอย่างต่อเนื่องในการนิเทศมากนัก ผู้นิเทศส่วนใหญ่เป็นครูที่เคยปฏิบัติหน้าที่ในระดับเดียวกันมาก่อน และถูกแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศซึ่งมีการแต่งตั้งสลับผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนไป ตามวาระของการดำรงตำแหน่ง ครูและบุคลากรมองเห็นว่าการนิเทศเป็นภาระมากกว่างานหลัก ประกอบกับผู้นิเทศอาจจะไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการนิเทศไม่เพียงพอ ซึ่งทำให้ครูผู้รับการนิเทศไม่ยอมรับในตัวผู้นิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ พรรณพรี โชคไพศาล (2554) ที่กล่าวไว้ว่า หากพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศไม่เป็นไปตามที่ครูคาดหวังย่อมส่งผลให้ครูในฐานะผู้รับการนิเทศเกิดการไม่ยอมรับในตัวผู้นิเทศ เกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการนิเทศ ไม่ให้ความร่วมมือในการนิเทศ

รวมทั้งไม่นำข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ครูไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนไปในทิศทางที่ดีขึ้นทำให้คุณภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูไม่เกิดขึ้นแล้วท้ายสุดผลจะตกอยู่กับผู้เรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูในโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อทราบความต้องการของครูในฐานะผู้รับการนิเทศที่มีต่อพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศ อันจะเป็นข้อมูลให้ผู้นิเทศนำไปประกอบการพิจารณาเลือกใช้พฤติกรรมการนิเทศของตนให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของครูผู้รับการนิเทศ เมื่อผู้นิเทศดำเนินการนิเทศจะทำให้ครูเกิดเจตคติที่ดีต่อการนิเทศ ยอมรับผลการนิเทศด้วยความเต็มใจส่งผลให้ครูนำข้อมูลย้อนกลับจากการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูในโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูในโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูในโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร คือ ครูในโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 83 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา พฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูในโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยอาศัยแนวคิดของ Glickman, Gordon and Ross-Gordon (2010) ที่แบ่งพฤติกรรมการนิเทศออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะควบคุม (Directive Control Behaviors)
2. พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูล (Directive Informational Behaviors)
3. พฤติกรรมการนิเทศแบบร่วมมือ (Collaborative Behaviors)
4. พฤติกรรมการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ (Nondirective Behaviors)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ครูในโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ปีการศึกษา 2558
จำนวน 83 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูในโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แบ่งเป็นพฤติกรรมการนิเทศ 4 รูปแบบ คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะควบคุม (Directive Control Behaviors), พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูล (Directive Informational Behaviors), พฤติกรรมการนิเทศแบบร่วมมือ (Collaborative Behaviors) และ พฤติกรรมการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ (Nondirective Behaviors)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครู เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อร่วมกันพิจารณาความถูกต้องครบถ้วนตามกรอบแนวคิดและตรวจแก้ไขภาษาให้ชัดเจนและเข้าใจ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปใช้กับประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากสาขาวิชานิติศาสตร์ การศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยจากโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 83 ชุด
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยจำนวน 83 ชุด ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 83 ชุด ได้รับคืนจำนวน 83 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูในโรงเรียน วัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อทราบระดับความต้องการพฤติกรรมการนิเทศทั้ง 4 รูปแบบ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68.70 มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.20 มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 79.50 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนน้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.70

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูในโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ครูมีความต้องการพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.19 เมื่อพิจารณาแต่ละรูปแบบพฤติกรรม พบว่า รูปแบบพฤติกรรมการนิเทศที่ครูมีความต้องการมากที่สุด คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 4.47 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบแบบร่วมมือ มีค่าเฉลี่ย 4.29 อยู่ในระดับมาก ตามด้วยพฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะควบคุม มีค่าเฉลี่ย 4.22 และอันดับสุดท้าย คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ มีค่าเฉลี่ย 3.79 อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนน้อยกว่า 10 ปี มีความต้องการพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.04 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการนิเทศแต่ละรูปแบบ พบว่า พฤติกรรมการนิเทศที่มีความต้องการเป็นอันดับแรก คือ พฤติกรรม

การนิเทศแบบชี้หน้าควบคุม มีค่าเฉลี่ย 4.35 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้หน้าให้ข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 4.29 อยู่ในระดับมาก ตามด้วยพฤติกรรมการนิเทศแบบร่วมมือ มีค่าเฉลี่ย 4.15 อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบไม่ชี้หน้า มีค่าเฉลี่ย 3.39 อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับครูที่มีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน 11 - 20 ปี พบว่า มีความต้องการพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.16 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการนิเทศแต่ละรูปแบบ พบว่า พฤติกรรมการนิเทศที่มีความต้องการเป็นอันดับแรก คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้หน้าให้ข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 4.63 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบร่วมมือ มีค่าเฉลี่ย 4.24 อยู่ในระดับมาก ตามด้วยพฤติกรรมการนิเทศแบบชี้หน้าควบคุม มีค่าเฉลี่ย 4.16 อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบไม่ชี้หน้า มีค่าเฉลี่ย 3.60 อยู่ในระดับมาก

สำหรับครูที่มีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน 21 - 30 ปี พบว่า มีความต้องการพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.30 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการนิเทศแต่ละรูปแบบ พบว่า พฤติกรรมการนิเทศที่มีความต้องการเป็นอันดับแรก คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้หน้าให้ข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 4.61 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบร่วมมือ มีค่าเฉลี่ย 4.38 อยู่ในระดับมาก ตามด้วยพฤติกรรมการนิเทศแบบชี้หน้าควบคุม มีค่าเฉลี่ย 4.12 อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบไม่ชี้หน้า มีค่าเฉลี่ย 4.10 อยู่ในระดับมาก

และสำหรับครูที่มีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน 31 ปีขึ้นไป พบว่า มีความต้องการพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.57 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการนิเทศแต่ละรูปแบบ พบว่า พฤติกรรมการนิเทศที่มีความต้องการเป็นอันดับแรก คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้หน้าให้ข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 4.59 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบร่วมมือ มีค่าเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับมากที่สุด ตามด้วยพฤติกรรมการนิเทศแบบไม่ชี้หน้า มีค่าเฉลี่ย 4.46 อยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้หน้าควบคุม มีค่าเฉลี่ย 3.92 อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูในโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีข้อควรอภิปรายและข้อเสนอแนะ ดังนี้

จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศที่ครูต้องการมากที่สุด คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้หน้าให้ข้อมูล ในขณะที่รูปแบบที่ครูมีความต้องการน้อยที่สุด คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบไม่ชี้หน้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 40 ปี และประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี ซึ่งยังไม่มากนัก ทำให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องการจัดการเรียนการสอน มีระดับพัฒนาการและความสามารถในการปฏิบัติอยู่ในผู้นิเทศแนะนำแนวทางในการปรับปรุง หรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนมากกว่า การตัดสินใจหรือคิดหาแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง สอดคล้องกับ Glickman, Gordon and

Ross-Gordon (2010) ที่กล่าวว่า การนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูลเป็นวิธีการที่ใช้เสมือนกับการนำทางให้ครูตัดสินใจที่จะเลือกวิธีการในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ผู้นิเทศเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลเป้าหมายและเป็นเหมือนตัวอย่างที่ดีแก่ผู้รับการนิเทศ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภวิทย์ ศิริผลวุฒิชัย (2557) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามการรับรู้และความต้องการของครูโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย แล้วพบว่า พฤติกรรมการนิเทศที่ต้องการให้ปฏิบัติสูงสุดคือ พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูล โดยผู้นิเทศรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหามาตรการจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศให้ข้อมูลแก่ครูผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ ในการแก้ปัญหามาตรการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นในการเลือกใช้พฤติกรรมการนิเทศแต่ละรูปแบบต้องอาศัยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวครูหลายด้านจนเข้าใจว่าครูนั้นเหมาะสมกับพฤติกรรมการนิเทศแบบใด จึงค่อยเริ่มดำเนินการ สำหรับครูที่มีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนน้อย ผู้นิเทศควรใช้พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูล ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก ควรเลือกใช้พฤติกรรมการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ ดังที่ วัชรรา เล่าเรียนดี (2556) ได้เสนอไว้ว่า ผู้นิเทศควรเลือกใช้พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูลเมื่อครูผู้รับการนิเทศมีระดับพัฒนาการและความสามารถในการปฏิบัติการอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ครูมีความสับสน ขาดประสบการณ์ในหลายประเด็น ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้นิเทศมีความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดี ครูมีความเชื่อมั่นในความรู้และความสามารถของผู้นิเทศ ครูไม่มีความรู้ในประเด็นปัญหาเหล่านั้นเท่ากับผู้นิเทศ และผู้นิเทศควรเลือกใช้พฤติกรรมการนิเทศแบบไม่ชี้แนะเมื่อครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ตัดสินใจจะดำเนินการมาก มีความเชี่ยวชาญ มีระดับความคิดและระดับพัฒนาการสูงมาก

เมื่อศึกษาพฤติกรรมการนิเทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนน้อยกว่า 10 ปี มีความต้องการพฤติกรรมการนิเทศมากที่สุด คือ พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะควบคุม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ครูผู้รับการนิเทศที่มีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนน้อยกว่า 10 ปี มีความต้องการให้ผู้นิเทศใช้พฤติกรรมแบบชี้แนะควบคุมมากที่สุดนั้น เพราะครูมีประสบการณ์ในช่วงนี้ยังมีระดับความสามารถและระดับพัฒนาการในการปฏิบัติงานไม่มากนัก ยังไม่กล้าคิดและตัดสินใจเอง ยังต้องการให้ผู้นิเทศเป็นผู้ชี้แนะวิธีการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้แก่ตนเอง ดังที่ วัชรรา เล่าเรียนดี (2556) ได้เสนอไว้ว่า ผู้นิเทศควรเลือกใช้พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะควบคุมเมื่อครูมีระดับความสามารถในการปฏิบัติงานและระดับพัฒนาการต่ำ ครูมีความรู้ต่ำ มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามที่ผู้นิเทศแนะนำ และคิดว่าเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติตาม ครูต้องการให้ผู้นิเทศเป็นผู้ตัดสินใจวิธีดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. โรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ควรจัดให้มีโครงการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เทศให้แก่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือคณะกรรมการนิเทศของโรงเรียน เพราะเป็นบุคลากรที่ดำเนินการนิเทศการสอนกับครูผู้รับการนิเทศมากที่สุด

2. ผู้นิเทศของโรงเรียนวัดพุทธบูชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สามารถนำข้อมูลจากผลการวิจัยไปประกอบการพิจารณาในการเลือกใช้พฤติกรรมการณ์เทศที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของครูผู้รับการนิเทศ โดยผู้นิเทศควรเลือกใช้พฤติกรรมการณ์เทศแบบชี้แนะให้ข้อมูลเมื่อครูผู้รับการนิเทศมีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนไม่มากนัก

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เทศแบบชี้แนะให้ข้อมูลที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนิเทศการสอน เนื่องจากเป็นพฤติกรรมการณ์เทศของผู้นิเทศที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการมากที่สุด

2. ศึกษาพฤติกรรมการณ์เทศของผู้นิเทศตามความต้องการของครูในโรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

จุไรรัตน์ สุธรรง. (2552). *การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สาขาวิชานิเทศการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณทรี โชคไพศาล. (2554). พฤติกรรมการณ์เทศที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการสอนของครู. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา OJED, 6(1), 1501–1515.

วัชรรา เล่าเรียนดี. (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎี กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

ศุภวิชญ์ ศิริผลวุฒิชัย. (2557). *พฤติกรรมการณ์เทศของผู้นิเทศตามการรับรู้และความต้องการของครูโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล. (2553). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา*. สืบค้นจาก <https://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision/>

ภาษาอังกฤษ

- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2010). *Supervision and instructional leadership: A developmental approach (8th ed)*. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Harris, B. M. (1985). *Supervisory behavior in education*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Wiles, K., & Lovell, J.T. (1983). *Supervision for Better Schools (5th ed)*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.